

دو وقفنامه از امیر حسین خان عاصم السلطنه فرماندار زنجان

پرستو قاسمی اندرود^(۱)

چکیده:

امیرحسین خان عاصم السلطنه از خاندان مظفری زنجان که مضمون مقاله در خصوص اوست، بعد از مشروطه و در زمان جنگ جهانی اول که اوضاع زنجان بحرانی بود، فرماندار این شهر بود و در بین مردم موقعیت بالایی داشت و همواره در امور خیریه و مذهبی پیش قدم بود. از وی وقفیات بسیاری در زنجان باقی مانده است. مقاله حاضر به معرفی دوسند وقفنامه از وی و وضعیت این موقوفه‌ها در حال حاضر می‌پردازد.

سند اول در ۲۵ سطر به خط نستعلیق در مورد وقف چهار دانگ و نیم از کل شش‌دانگ قریه بندرگاه طارم زنجان که در سال ۱۳۳۷ هـ. ق وقف گردیده است. این سند مربوط به ۹۷ سال قبل است و تعداد ۲۰ نفر بر آن مهر تأیید زده‌اند.

سند دوم در ۲۴ سطر به خط شکسته نستعلیق در مورد وقف بیست و یک شعیر از جمله شش‌دانگ قریه آفکند که در سال ۱۳۳۹ هـ. ق وقف گردیده است. این سند مربوط به ۹۵ سال قبل است و تعداد ۱۵ نفر بر آن مهر تأیید زده‌اند.

کلید واژه‌ها:

وقفنامه، امیرحسین خان عاصم السلطنه، دوره‌ی قاجار، خاندان مظفری زنجان

امیر حسین خان عاصم السلطنه:

امیر حسین خان فرزند آقا خان مظفرالدوله^(۲) و از ابتدا در افواج محلی زنجان نزد پدر بود و درجه سرهنگی داشته است. مادرش معصومه خانم معروف به شاهزاده خانم دختر محسن میرزا میرآخور بن عبدالله میرزا دارا بود. وی فردی باسواد و آزادی خواه بود. بسیار ثروتمند و جایگاه والایی در زنجان داشت. عاصم السلطنه از خاندان خطیبی های زنجان منشعب شده و امروزه در زنجان به فامیل مظفری مشهور هستند. اولین عیال عاصم السلطنه افتخار الدوله خانم دختر عباسقلی خان که عیال وی هم خدیجه سلطان خانم ملقب به احتجاج السلطنه بود.

عیال دوم وی به نام سعادت خانم رسایی که فرزندانش به نام های علی اکبرخان، علی اصغرخان، علی اوسط خان، مهدی قلی خان و زینب مظفری

عاصم السلطنه بعد از مشروطه و در زمان جنگ جهانی اول که اوضاع زنجان بحرانی بود فرماندار زنجان بود. علی اصغر مظفری فرزند مرحوم عاصم السلطنه نقل می کند که در قحطی آخرین سال های جنگ جهانی اول عاصم السلطنه از اموال شخصی خود در منزل به مستمندان خرجی می داد و به آن ها بسیار کمک می کرد. عاصم السلطنه در سال ۱۳۲۷ شمسی برابر با ۱۳۶۷ قمری در زنجان فوت و در مقبره میرزایی دفن می گردد.^(۳)

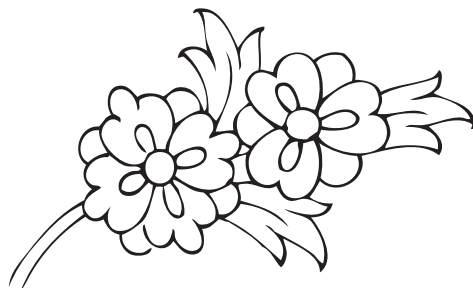
مظفرالدین شاه قاجار طی حکمی در سال ۱۳۱۵ شهر رجب المرجب امیر حسین خان را به لقب عاصم السلطنه منصوب نموده است. نوادگان عاصم السلطنه در زنجان با فامیل مظفری مشهور هستند.

خاندان مظفری:

خاندان مظفری های زنجان تیره ای از اعراب قریش بودند که به لحاظ اختلافات شدید با حاکمان بنی امیه از اواخر قرون اولیه اسلامی از سرزمین حجاز به شامات و سپس به منطقه زنجان مهاجرت نمودند و در شهر زنجان به همراه خانواده های شان

متوطن گردیدند و رفته رفته در زنجان به عنوان یک خانواده قضاوت پیشه و فقیه معروف شدند در قرون چهارم و پنجم فقها و قضات بزرگی به جامعه اسلامی تحویل دادند. از این خانواده در قرن هفتم فردی ظهور کرد به نام خواجه صدرالدین احمد بن عبدالرزاق خالدی زنجان‌ی که در اواخر قرن هفتم دو دوره به صدارت و وزارت ایلخانیان مغول رسید و ابداع اولین پول کاغذی (اسکناس) از سوی وی بود. وی در سال ۶۹۷ هـ. ق به دست غازان خان مغول به قتل رسید. پس از این خاندان در اواخر صفویه عالمی پدیدار گشت به نام میرزا عبدالحسین ملا باشی که آخرین صدرالصدور و ملاباشی شاه طهماسب صفوی بود و در انجمن دشت مغان حضور داشت و به لحاظ ایستادگی در مقابل روحیه آمرانه نادرشاه در سال ۱۱۴۸ هـ. ق به شهادت رسید. از نوادگان ملاباشی در دوره قاجار در زنجان مناصب مختلفی را کسب کردند که یکی از آنها میرزا ابراهیم سرتیپ بود که به لحاظ موفقیت وی در فتح هرات از سوی ناصرالدین شاه لقب مظفرالدوله گرفت و پس از وی فرزند ارشدش آقاخان مظفرالدوله فرماندهی افواج خمسه را به عهده گرفت. آقاخان دارای پنج فرزند پسر بود:

- ۱- ابراهیم خان عاصم الدوله، ۲- امیر حسین خان عاصم السلطنه، ۳- علی قلی خان مظفرالدوله، ۴- باقرخان مظفرنظام و ۵- حسین خان صمصام همایون
- امیرحسین خان عاصم السلطنه که مضمون مقاله در خصوص اوست در زنجان او موقعیت بالایی برخوردار بود و در امور خیریه و مذهبی پیش قدم بود. از وی وقفیات بسیاری در زنجان باقی مانده است.

سنگ مزار عاصم السلطنه متوفی به سال ۲۳
جمادی الثانی ۱۳۶۷ هـ. ق

عاصم السلطنه

۱۳۴

وقفاً

عاصم السلطنه فرماندار زنجان در جنگ جهانی اول (فرد نشسته بر صندلی)

دو وقفنامه از امیر حسین خان عاصم السلطنه فرماندار زنجان

وقفنامه شماره ۱:

این سند در ۲۵ سطر به خط نستعلیق در مورد وقف چهار دانگ و نیم از کل ششدانگ قریه بندرگاه طارم زنجان که در سال ۱۳۳۷ هـ ق توسط امیرحسین خان عاصم السلطنه وقف گردیده است. سند مربوط به ۹۷ سال قبل است و تعداد ۲۰ نفر بر آن مهر تأیید زده‌اند.

وضعیت موقوفه در حال حاضر:

طی بررسی انجام شده توسط اینجانب موقوفه طبق وقفنامه توسط اداره اوقاف شهرستان طارم انجام می‌شود.

بازخوانی وقفنامه شماره ۱:

هو الواقف

- ۱/ بسم الله خير الاسماء غرض از تحریر این کلمات خیریت دلالات و باعث بر ترقیم این سطور شرعیه آیات آن که در حال تحریر حضرت مستطاب اجل اکرم افخم آقای امیرحسین خان عاصم السلطنه خلف
- ۲/ رضوان معان علیین آشیان آقاخان مظفرالدوله طاب الله ثراه در کمال عقل و شعور و با اشد به رغبت و اختیار وقف موبد شرعی و حبس مخلد قطعی نمود همگی و تمامی
- ۳/ مساحت چهار دانگ و نیم ملک متصرفی مکتسبی و موروثی بلا نزاع خود را که مشاع (۴) است در کل ششدانگ قریه بندرگاه طارم من محال پشتکوه با جمیع توابع و لواحق شرعیه
- ۴/ و ضمایم عرفیه از تمامی اراضی ماییه و دیمیه به طوری که چیزی از وی موضوع و مستثنی نباشد به انضمام دو قطعه ملک ایتماعی جدید از آقا سید باقر و سیده ریحانه خانم با حدود آنها که در قباله

۵/ خودشان قسمت اخراج یافته که تمامی محصول و منافع آن را صرف عزاداری و خرج روضه خوانی حضرت ابا عبد الله الحسین علیه الصلوه و السلام بنماید و تولیت آن

۶/ مادام الحیوه با خود حضرت واقف معزی الیه است و پس از او تولیت با پسر اکبر و ارشد او جناب مستطاب آقای محمد خان (۵) و نظارت با جناب مستطاب غلامحسین خان (۶)

۷/ پسر کوچکتر ایشان باشد و این شغل نسلا بعد نسل با اولاد اکبر و ارشد این دو تن خواهد بود یعنی تولیت در اعقاب محمد خان و نظارت در اعقاب غلامحسین خان

۸/ خواهد بود احيانا در وقتی نسل یکی از این دو شخص منقرض شود اولاد آن دیگر که باقی است تولیت و نظارت هر دو متعلق به آنها خواهد بود با ملاحظه رشد و تمیز اکبر

۹/ چنانچه در حیواه حضرت واقف اولاد ذکور دیگری غیر از آقای محمد خان و غلامحسین خان به دنیا بیاید پس از انقطاع نسل این دو تن اولاد آن ثالث در دنیا ۱۰/ باشد هر دو شغل راجع به آنها می شود در صورت انقراض کلیه اولاد ذکور این وقت از بقایای نسل اناث از صبایای حضرت واقف دارای این دو شغل خواهند بود آن هم

۱۱/ با ملاحظه رشد و تمیز و هر گاه کلیتا اعقاب و اولاد ذکور و اناث از حضرت واقف منقرض شوند آن وقت رجوع می شود با علم و اورع (۷) علمای زنجان که مترسب ذیل

۱۲/ اقدام به روضه خوانی و عزاداری نمایند اولاد روضه خوانی سالیانه ابدی در ایام هفته هر شب تعزیه داری حضرت خامس آل عبا علیه آلاف و التحيه و الثناء می باشد

۱۳/ و ایضا در ایام مشهور اثنی عشریه یوم رحلت و شهادت سیزده معصوم

عليهم الصلوه و السلام در همان وقت و همان روز عزاداری به اسم همان معصوم به عمل آید و در نیمه شعبان

۱۴/ تبریک تولد حضرت حجه الله الاکبر صلوات الله و سلامه علیه بالای منبر ذکر شود و این روزه خوانی هم دو شعبه است اولی در زنجان که محل نشیمن و سکنای حضرت واقف است به عمل آید

۱۵/ ثانی در کربلای معلا به ترتیب مذکوره در فوق عزاداری سالیانه حضرت سید الشهداء و آن هم موقوف به اقتضای وقت است در ایام هفته روز پنجشنبه یا شب جمعه یا روز جمعه

۱۶/ به عمل آورند و آن دیگری عزاداری حضرات معصومین علیهم السلام در یوم رحلت و شهادت به عمل آورند و کلیه محصول و منافع صرف قهوه قلیان و چای یا مشرب عزاداران

۱۷/ و مجلسیان است و اضافه محصول اطعام، طعام به مساکین خواهد بود یعنی در محل سکنای اولاد واقف و نیز شرط است هر گاه از طرف دولت علیه ایران کسی را امین اوقاف

۱۸/ و ناظر کلی قرار بدهند در این مسأله حق نظارت ندارد و به کلی ممنوع است هر گاه شخص مزبور بخواهد نظارت نماید گرفتار لعنت خدا و رسول و نفرین ملائکه و مسلمین

۱۹/ گردد و از آن روز تا یوم القیام مغضوب خدا و رسول خواهد بود پس متولیان هر عهد در کربلای معلی روزه خوان خوش صوت و با علم اطلاع و امین ۲۰/ کنند در ایام مزبوره چه روزه سالیانه حضرت سید الشهداء چه عزاداری چهارده معصوم علیهم السلام را به عمل آورند و محل روزه هم در حرم محترم

۲۱/ یا به اقتضای فصول در رواق مطهر یا ایوان مقدس به عمل آورند و نیز شرط است هرگاه عصری پیش آید بعضی و ماکول و مشروب در این قبیل مجالس ۲۲/ متروک شود متولیان آن فرزند بر خلاف جماعت نرود بلکه به مقتضای وقت

عمل کنند ولی عزاداری به طوری که ذکر یافته ترک نمایند و ایضا متولی هر عصر ۲۳/ مختار است در امر تولیت تا آخر و نیز شرط است حضرت واقف می تواند در حال حیواه خود متولی و ناظر بعد از خود را عزل کرده دیگری را نصب نماید و مختار است

۲۴/ عنوان تولیت و نظارت بعد را تغییر بدهند و نیز مصارف عزاداری از قبیل قند چای و شربت و قهوه قلیان در محل سکنای واقف معظم الیه است نه در کربلا و آنچه

۲۵/ در روضه مبارکه عزاداری می شود فقط از جهت روضه خوان است و با شرط مذکوره صیغه صحیحه شرعیه وقفیه با کافه شرایط و ارکان جاری و عمل به وقف هم گردید فی ۲۷ شهر صیام^(۸) سنه ۱۳۳۷

هامشی :

- هو الله تعالی قد اعترفت به ما رقم فیه لدنیا، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، محمد الحسینی امین الرعایا (۹)

- قد اعترف جناب المستطاب الاجل الافخم به ما رقم فی الورقه ۲۶ شهر شوال ۱۳۳، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، علی اصغر الموسوی

- جناب اجل عالی آقای واقف محترم اقرار به کلیه مسطورات فرمودند، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، مسعود الملک

- جناب اجل عالی آقای واقف محترم اقرار صریح به کلیه مسطورات فرمودند، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، مجد الممالک

- جناب مستطاب اجل اقرار به کلیه مسطورات فرمودند، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، عبده محمد جعفر

- جناب مستطاب اجل اقرار صریح فرمودند، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، ابوالقاسم الحسینی

- اعترف الواقف معظم دام اقباله العالی به كافه باقیست فی الورقه لدى فی ۲ ذی قعده الحرام ۱۳۳۷، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، حسین بن علی

- جناب مستطاب اجل اکرم آقای عاصم السلطنه دام اقباله اعترف صریح به مضمون ورقه نمودند، ۲ شهر ذی القعده الحرام سنه ۱۳۳۳، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، معین التجار

- اعترف جناب الواقف آقای عاصم السلطنه به ما رقم فی الورقه لدى الاحقر فی غره ذی قعده ۱۳۳۷، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، محمد تقی الموسوی

- اعترف الواقف المعظم جناب اجل آقای عاصم السلطنه دام اجلاله به ما فی الورقه شهر ذی القعده ۱۳۳۷، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، مظفر السلطنه (۱۰)

سجع مهرهای وقفنامه سنه ۱۳۳۷ هـ. ق

ردیف	تصویر مهر	سجع مهر	صاحب مهر
۱		مظفر السلطنه	امیر محمد خان مظفر السلطنه فرزند ارشد حسین پاشا خان مظفر السلطنه
۲		ابو جعفر الحسینی	ناشناس
۳		محمد تقی الموسوی	ناشناس
۴		عبده صادق الحسینی	ناشناس
۵		امین الرعايا محمد الحسینی	فرزند حاج میر بهاء الدین زنجانی

ردیف	تصویر مهر	سجع مهر	صاحب مهر
۶		علی اصغر الموسوی	ناشناس
۷		مسعود الملک	علی اکبر خان مسعود الملک زنجانی از رجال دیوانی دارالحکومه زنجان (خمسه) در دوره قاجار
۸		امجد الممالک	میرزا هادی خان خطیب لو (امجد الممالک) فرزند میرزا علی اشرف خطیب لو خمسهای (اشرف الملک)
۹		عبد محمد جعفر	ناشناس
۱۰		ابوالقاسم الحسینی	ناشناس
۱۱		اشرف التجار حسن الموسوی	از نوادگان خاندان میرزایی زنجان
۱۲		حسین ابن علی	ناشناس
۱۳		معین التجار	میرزا محسن معین التجار فرزند حاج عبدالوهاب از نوادگان دختری حاج عبدالحسین زنجانی
۱۴		عاصم السلطنه	امیر حسین خان عاصم السلطنه ، واقف

وقفنامه شماره ۲:

این سند در ۲۴ سطر به خط شکسته نستعلیق در مورد وقف بیست و یک شعیر از جمله ششدانگ قریه آقکند توسط امیر حسین خان عاصم السلطنه به سال ۱۳۳۹ ه ق وقف گردیده است. سند مربوط به ۹۵ سال قبل است و تعداد ۱۵ نفر بر آن مهر تایید زده‌اند.

وضعیت موقوفه در حال حاضر:

طبق بررسی اینجانب در خصوص وضعیت موقوفه این است که طبق وقفنامه عمل نمی‌شود و نوادگان عاصم السلطنه با اداره اوقاف شهرستان زنجان مکاتبات بسیاری انجام داده‌اند که در دست پیگیری است.

بازخوانی وقفنامه شماره ۲:

۱/ بعد الحمد و التحیه باعث بر تحریر این سطور شرعیه المضامین آن است که چون عموم افراد نوع انسانی در وضع شریف و قوی و ضعف لابد رخت اقامت از این دار فناء و نشاء رنج و غناء به عالم بقاء خواهد کشید

۲/ و سالک مسالک سفر پر خوف و خطر آخرت و در خوابگاه ظلمانی لحد انیس مورد ما رد هم خوابه تراب و احجار خواهد گردید پس بر همه کس لازم آن است همواره در فکر تهیه زاد و توشه

۳/ به جهت این راه دور و دراز و در خیال فراهم نمودن فرش و چراغ و روشنایی برای این منزل تاریک و خوابگاه ظلمانی باشد علیهذا در این ایام میمنت توفیقات حضرت قدس سبحانی

۴/ و تاییدات صمدانی جلت عظمته و علت کلمته شامل حال سعادت اشتمال خیر آن جناب مستطاب اجل اکرم افخم آقای امیر حسین خان عاصم السلطنه زنجان دامت جلالیه گردیده

۵/ در حال صحت مزاج و اجتماع مشاعر و حواس وقف موفت و حبس شرعی نمود قریه الی الله تعالی همگی و تمامی مساحت بیست و سه شعیر و یک ربع شعیر باقی ملک مختص و متصرفی خود را

۶/ از جمله ششدهانگ قریه آقکند من قراء محال قرابرجلوی خمسه به انضمام شش دست عمارت واقعه در قریه مزبوره که ملک مذکور و عمارات مسطوره به قرار ذیل ابتیاعی از حضرات اسامی

۷/ ابتیاعی از کربلای قاسم و برادر زاده‌هایش دو شعیر و نصف شعیر، ابتیاعی از صبا یای حقویردی دو شعیر، ابتیاعی از پسران قربانعلی بیک میرزا بابا یک ربع و ثمن شعیر، از آقا بابایک ربع و ثمن شعیر، از اکبر علی یک ربع شعیر، از بیک علی یک ربع شعیر، ابتیاعی از مالک اشتر و کاظم نصف شعیر

۸/ ابتیاعی از علی اصغر و دوست علی یک شعیر و نصف شعیر، ابتیاعی از کربلای محرمعلی ورثه دولتخان یک شعیر و نصف شعیر، ابتیاعی از مشهدی علی جان یک شعیر، ابتیاعی از اروجعلی و برجعلی دو شعیر و سه چارک، عمارت یک دست، ابتیاعی از علی شیر نصف شعیر

۹/ ابتیاعی از زیداله بیک یک شعیر، ابتیاعی از سیف اله بیک و ایلخانی دو شعیر، ابتیاعی از ملوک ویردی یک شعیر، ابتیاعی از ورثه ده ده کیش نصف شعیر، ابتیاعی از او جاقعلی یک شعیر

۱۰/ ابتیاعی از اکبر علی نصف شعیر، ابتیاعی از موسی بیک یک شعیر، ابتیاعی از کربلای ابوالفتح یک ربع شعیر، ابتیاعی از کربلای محمد حسن یک شعیر و سه ربع شعیر، ابتیاعی از میرزا بیک یک ربع شعیر

۱۱/ ابتیاعی از شیخعلی بیک ولد دوستعلی نصف شعیر، عمارت ابتیاعی از سیفعلی یک دست

۱۲/ می‌باشند با کافه توابعات شرعیه و ملحقات عرفیه مساحت مرقومه به هر اسمی و رسمی که باشد (بعد از استثناء مساحت دو شعیر ملک ابتیاعی از علی

- کیشی و یک حجر طاحونه ابتیاعی از شیخعلی که مساحت ۱۳/ به موجب ورقه وقفنامچه جداگانه وقف موبد بر تعزیه داری حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام اند)
- ۱۴/ متولی در هر عصر از محصولات و عایدات و منافع مساحات محبوسه مقدار دو خروار گندم با کرده در بلده زنجان تسلیم حضرت مستطاب حجه الاسلام و مراجع الانام
- ۱۵/ آقای آقا شیخ فیاض الدین مدظله العالی و مقدار دو خروار گندم با کرده نیز تحویل جناب جلالت مدار از اجل آقای ابوالفتح خان مظفرالدوله اخوی زاده جناب حابس معظم الیه
- ۱۶/ داشته و کرایه این چهار خروار گندم را از بابت عایدات نقدی مساحات محبوسه بپردازد و مقدار دو خروار گندم هم خود متولی از بابت حق التولیه هر سال اخذ نموده
- ۱۷/ ما بقی عایدات و محصولات آنها در مصارف خیریه و احسانات علی نحو الاطلاق اعم از عزاداری حضرت سید الشهداء و ائمه و حضرات معصومین و شهداء
- ۱۸/ علیهم السلام و اطعام و اعانت اهل علم و سادات و فقراء و زوار و مصارف ترویج دین مبین به نحوی که متولی عصر تصویب نماید بشود و در صورت احتیاج
- ۱۹/ و استحقاق وراثت جناب حابس معظم له مقدم بر سایر مصارف و متقین است برای اخذ عایدات و محصولات و استیفاء منافع مساحات محبوسه و بعد ۲۰/ از وفات حضرت مستطاب حجه الاسلام آقای آقا فیاض الدین مدظله و جناب مظفرالدوله مقدار چهار خروار گندم مقرر بر ایشان صرف سایر خیرات و احسانات
- ۲۱/ مثل باقی عایدات مساحات محبوسه خواهد شد و پس از انقضاء مدت دویست و سی سال عین و منافع مساحات محبوسه حسبما قرر فی الشریعه المطهره

متعلق تا ولد و

۲۲/ اعقاب آقای حابس به حیث الارث خواهد بود و امر تولیت مادام الحیوه با خود آقای حابس معظم الیه اطال الله بقاء و بعد با دو نفر فرزندان اعزان او جنابان ۲۳/ محمدخان و غلام حسین خان حفظهما الله با اطلاع و نظارت همدیگر و بعد با ارشد و اورع اولاد ذکور آقای حابس موفق می باشد و صیغه حبس شرعی جاریه و عمل بر آن و ۲۴/ و قبض و اقباض به عمل آید فمن بدله بعد ماسمعه فانما علی الذین بید لونه و حرر ذلك فی السابع عشر من شهر رمضان المبارك من شهر سنه یک هزار و سیصد و سی و نه هجری و بالهذه سنه ۱۳۳۹

هامش :

۱۴۶

وقفا

- بسم اله الرحمن الرحيم قد وقع الحبس الموقت من الجناب المستطاب الاجمال حابس دام اقباله حسبما فصل فی المتن و الهامش لدى الاحقر فی ثالث شهر شوال المکرم ۱۳۳۹، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق فیاض الدین - اعترف الواقف به کافه ماسطر فيه لدى، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، علی الحسينی - زید اله تعالی قد اعترف الواقف المعظم به ما رقم فی الورقه لدنيا فی المجلس حرره فی ۲۷ شهر شوال ۱۳۳۹، مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، عبدهالراجی آقا علی - مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، ی ح ی ۱۳۳۳ - مهر بیضی شکل با قلم طغری، محمد تقی ۱۳۳۳ - مهر بیضی شکل با قلم نسخ، الراجی محمد - متن ایضا من حضار المجلس عند الاعتراف قد اعترف به ما فيه لدنيا حرر فی ۲۷ شهر شوال ۱۳۳۹

- مهر مربع شکل با قلم ثلث، العبد احمد الحسینی
- مهر مربع شکل با قلم ثلث، علی اصغر الموسوی
- مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، محمد حسن
- مهر بیضی شکل با قلم نستعلیق، عبدهالراجی محمد حسین
- بسم اله و صلوات اله قد اعترف الجناب حابس علی حرره فی الورقه لدی الاقل قد فی خامس عشر ۱۳۳۴، مهر مربع شکل با قلم طغری، الراجی حبیب اله
- توضیح آن که مساحت مزبوره محبوسه عاید نقد معینی ندارد بلکه مقصود این است که از محصول صیفی و شتوی آن کرایه آن چند خرواران که در متن مقرر شده داده حمل به شهر نموده و بار کرده
- تحویل داده شود حرر فی ثالث شهر شوال المکرم ۱۳۳۹

سجع مهرهای وقفنامه سنه ۱۳۳۹ هـ. ق

ردیف	تصویر مهر	سجع مهر	صاحب مهر
۱		عاصم السلطنه ۱۳۳۰	امیرحسین خان عاصم السلطنه، واقف
۲		فیاض الدین	آیت الله شیخ فیاض سرخه دیزجی زنگانی از علمای برجسته زنجان
۳		الوائق بالله سیف الله	ناشناس
۴		ی ح ی ۱۳۳۹	ناشناس
۵		الراجی الی الله احمد ۱۳۳۹	ناشناس

صاحب مهر	سجع مهر	تصویر مهر	ردیف
ناشناس	محمد تقی ۱۳۳۳		۶
ناشناس	عبداله راجی آقاعلی		۷
ناشناس	عبداله راجی محمد حسین ۱۳۳۹		۸
ناشناس	العبدالراجی علی محمد ۱۳۳۹		۹
ناشناس	محمد حسن		۱۰
ناشناس	علی اصغر الموسوی		۱۱
ناشناس	عنایت الله الموسوی		۱۲
ناشناس	العبد احمد الحسینی		۱۳
ناشناس	الراجی حبیب الله		۱۴
از روحانیون سرشناس زنجان در دوره قاجار	امین الشریعه		۱۵

از دیگر موقوفات عاصم السلطنه می توان به موارد زیر اشاره کرد:
 دو شعر از جمله شش دانگ قریه آقکند از قراء قرابر جلوی خمسه و مساحت
 شش دانگ یک حجر طاحونه معینه واقع در رودخانه قریه آقکند موارد مصرف در
 تاسوعا و عاشورای حسینی و حضرت ابوالفضل علیه السلام که تاریخ سند ۲۲ شعبان ۱۳۳۹
 هـ. ق است.

پی نوشت :

۱. کارشناس ارشد باستان شناسی،
yahoo.com@Pghasemi۵۳
۲. آقا خان مظفر الدوله: فرزند ارشد میرزا ابراهیم خان خمسه‌ای با لقب مظفر الدوله و مقام فرماندهی فوج خمسه را از پدرش به ارث برد.
۳. خطیبی، بهمن، تاریخ خطیبی زنجان، نشر دانش زنجان، ۱۳۹۱
۴. مشاع: مشاع در لغت به معنی خاک بخش نشده که در اصطلاح به معنی سرزمین بخش نشده‌ای که در میان دو یا چند تن مشترک باشد و مالکین مشاعی در جزء جزء مال شریک باشند بدون آن که متصرفات آن‌ها مشخص باشد.
- ۵ و ۶. محمد خان و غلام حسین خان: فرزندان عاصم السلطنه از عیال اول خودش به نام افتخار الدوله که ایشان دختر عباسقلی خان بودند. (خطیبی، بهمن، تاریخ خطیبی زنجان، نشر دانش زنجان، ص ۱۸۴)
۷. اورع: به معنی پرهیز کارترین
۸. شهر صیام: ماه مبارک رمضان
۹. محمد الحسینی امین الرعایا: فرزند حاج میر بهاء‌الدین زنجانی
۱۰. امیر محمد خان مظفر السلطنه فرزند ارشد حسین پاشا خان مظفر السلطنه

منابع:

- خطیبی، بهمن، تاریخ خاندان خطیبی زنجان، نشر دانش زنجان، ۱۳۹۱
- نیرومند، کریم، شرح زندگانی دانشمندان و روایات رجال لشگری و کشوری استان زنجان، نشر عود، ۱۳۸۵